

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Головне слідче управління

вул. Володимирська, 33, м. Київ, 01601, факс (044) 279-66-31, тел. (044) 255-84-88
www.ssu.gov.ua e-mail: san@ssu.gov.ua Код ЄДРПОУ 00034074

ПОВІДОМЛЕННЯ про підозру

місто Київ

30 червня 2023 року

Старший слідчий в особливо важливих справах 1 відділу 3 управління досудового розслідування Головного слідчого управління Служби безпеки України майор юстиції Охріменко Єгор Олексійович, розглянувши матеріали досудового розслідування у кримінальному провадженні № 42022000000000383, відомості про яке 21.03.2022 внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1, ч. 2 ст. 438 КК України, та встановивши наявність достатніх доказів для повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 438 КК України, відповідно до вимог ст. ст. 2, 9, 40, 42, 276-279 КПК України,

ПОВІДОМИВ:

ЗАВАЛЬСЬКІЙ Тетяні Василівні, 22.11.1953 року народження, громадянці України, уродженці м. Цурюпінськ Херсонської області, яка зареєстрована та проживає за адресою: м. Херсон, вул. Комкова, буд. 87, корп. 1, кв. 45,

про те, що вона підозрюється у інших порушеннях законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, що виразилось у порушенні вимог ст. 49 Конвенції (IV) про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949, якою забороняється, незалежно від мотивів, здійснювати примусове індивідуальне чи масове переселення або депортацію осіб, що перебувають під захистом, з окупованої території на територію окупаційної держави або на територію будь-якої іншої держави, незалежно від того, окупована вона чи ні, вчинених за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 438 КК України.

**Фактичні обставини кримінального правопорушення,
у вчиненні якого підозрюється Завальська Т.В.**

Відповідно до статті 1 Конвенції про права дитини від 20.11.1989 (надалі – Конвенція про права дитини) дитиною є кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше.

Статтею 8 цієї Конвенції передбачено, що Держави-учасниці зобов'язуються поважати право дитини на збереження індивідуальності, включаючи громадянство, ім'я та сімейні зв'язки, як передбачається законом, не допускаючи протизаконного втручання.

Частинами першою та четвертою статті 38 Конвенції про права дитини визначено, що Держави-учасниці зобов'язані поважати норми міжнародного гуманітарного права, що застосовуються до них у випадку збройних конфліктів і мають відношення до дітей, та забезпечувати їх додержання. Згідно зі своїми зобов'язаннями за міжнародним гуманітарним правом, пов'язаним із захистом цивільного населення під час збройних конфліктів, Держави-учасниці зобов'язані вживати всіх можливих заходів з метою забезпечення захисту дітей, яких торкається збройний конфлікт, та догляду за ними.

Крім того, Конвенцією про права дитини встановлено, що права дитини забезпечуються без будь-якої дискримінації та з дотриманням принципу якнайкращого забезпечення інтересів дитини. При оцінці найкращих інтересів дитини у кожному окремому випадку необхідно дотримуватись балансу «всіх елементів, необхідних для прийняття рішення в конкретній ситуації для конкретної дитини або групи дітей».

Статті 9, 10, 18, 20, 21, 37 та 40 Конвенції про права дитини містять прямі посилання щодо необхідності дотримання та забезпечення принципу найкращих інтересів дитини. Зокрема, при оцінці найкращих інтересів дитини беруться до уваги: погляди та прагнення дитини; її особистість, вік та стать, персональна історія та соціально-культурне тло; турбота, захист і безпека дитини; благополуччя дитини, сімейне оточення, стосунки та контакти з сім'єю; соціальні контакти дитини з однолітками і дорослими; наявні в дитини навички та розвиток її здібностей; права і потреби у галузях охорони здоров'я та освіти; розвиток дитини, її поступовий перехід у доросле і самостійне життя; будь-які інші особливі потреби дитини;

Таким чином, Конвенція про права дитини указує на необхідність збереження цілісності родини та утримання від вилучення дитини із сім'ї.

Також положення Керівних принципів ООН щодо альтернативного догляду за дітьми від 24.02.2010 вказує на забезпечення зусиль залишення дітей під опікою своїх батьків чи повернення під опіку своїх сімей, або – у відповідних випадках – інших близьких родичів. Держава повинна вживати заходів для того, щоб сім'ї мали доступ до відповідних форм підтримки при здійсненні опіки над дітьми.

Разом із цим при тлумаченні конкретних порушень законів та звичаїв війни необхідно керуватися Конвенцією про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 (далі – Конвенція) та іншими міжнародними договорами, ратифікованими Україною. Ця Конвенція містить перелік діянь, що становлять найбільш серйозні порушення.

Відповідно до статті 2 Конвенції вона застосовується до всіх випадків оголошення війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни. Конвенція також застосовується до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жоден збройний спротив.

Частиною першою статті 4 Конвенції визначено, що особами, що перебувають під захистом цієї Конвенції, є ті, хто в будь-який момент та за будь-яких обставин опиняються, у разі конфлікту чи окупації, під владою сторони конфлікту або окупаційної держави, громадянами яких вони не є.

Крім того, статтею 13 Конвенції визначено, що положення частини II (Загальний захист населення від деяких наслідків війни) стосуються всього населення країн, які перебувають у конфлікті, без будь-якої дискримінації за ознакою, зокрема, раси, національності, релігійних або політичних переконань, і спрямовані на полегшення страждань, спричинених війною.

Статтею 29 Конвенції передбачено, що сторона конфлікту, під владою якої є особи, що перебувають під захистом, відповідає за поведження своїх представників із цими особами, причому це не знімає особистої відповідальності з таких представників.

Частиною першою статті 18 Конвенції визначено, що цивільні лікарні, організовані для надання допомоги пораненим, хворим, інвалідам та породіллям, за жодних обставин не можуть бути об'єктом нападу, натомість вони завжди користуються повагою сторін конфлікту й перебуватимуть під їхнім захистом.

Відповідно до статті 50 Конвенції окупаційна держава повинна в співробітництві з державними та місцевими органами влади сприяти належному функціонуванню закладів, відповідальних за піклування про дітей і їхню освіту. Окупаційна держава повинна вжити всіх необхідних заходів для полегшення процедури встановлення особи дітей та реєстрації їхніх сімейних зав'язків. Вона за будь-яких обставин не повинна змінювати їхнього громадянського статусу або вносити їх до списків підконтрольних їй формувань або організацій. Якщо місцеві установи виявляються неспроможними забезпечити утримання та освіту дітей, окупаційна держава повинна вжити всіх необхідних заходів, щоб забезпечити ними дітей, які втратили батьків чи були з ними розлучені в результаті війни і які не мають можливості отримати необхідне піклування з боку близького родича або друга; навчання повинно здійснюватися по можливості особами їхньої національності, мови та релігії. Окупаційна держава не повинна перешкоджати реалізації будь-яких преференційних заходів стосовно надання харчування, медичної допомоги та забезпечення захисту постраждалих внаслідок війни, реалізація яких була затверджена до початку окупації з метою сприяння дітям віком до 15 років, вагітним жінкам та матерям дітей віком до 7 років.

Стаття 77 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 08.06.1977 (надалі – Протокол), визначає, що діти користуються особливою повагою. Сторони, що перебувають у конфлікті, забезпечують захист і допомогу, які їм потрібні з огляду на їх вік або з будь-якої іншої причини.

Відповідно до статті 49 Конвенції забороняється, незалежно від мотивів, здійснювати примусове індивідуальне чи масове переселення або депортацію осіб, що перебувають під захистом, з окупованої території на територію окупаційної держави або на територію будь-якої іншої держави, незалежно від того, окупована вона чи ні.

Заборона на депортацію є правовою гарантією для цивільних осіб від насильницького переміщення під час збройного конфлікту, а також від викорінення та руйнування громад окупантом території, на якій вони проживають.

Статтями 23 – 24, 38, 50, 76, 89 Конвенції та статтями 70, 71 Протоколу закріплені гарантії особливого захисту дітей в умовах міжнародного збройного конфлікту, що полягають у забезпеченні особливої поваги до дітей, наданні продуктів харчування, одягу та належної медичної допомоги, піклуванні про дітей, які залишилися сиротами або розлученими з сім'єю, створенні належних умов під час позбавлення волі та забезпеченні доступу до гуманітарної допомоги, захисті від усіх форм насильства, у тому числі сексуального.

Відповідно до статті 49 Конвенції та статті 78 Протоколу закріплено такі гарантії щодо дітей:

- захист від впливу бойових дій;
- евакуація з районів бойових дій з міркувань безпеки чи через військову необхідність;
- возз'єднання дітей без супроводу із сім'ями;
- окреме утримання дітей від дорослих осіб у місцях тримання, крім випадків, коли такі особи є членами сім'ї.

Ці гарантії є загальноприйнятими. Ні РФ, ні Україна не висловили щодо них жодних застережень.

Крім того, обсяг захисту цивільних осіб в умовах збройного конфлікту передбачає, що особи, які перебувають під захистом, за жодних обставин не можуть відмовлятися, частково або цілком від прав, які їм забезпечують норми міжнародного гуманітарного права (стаття 8 Конвенції).

Ураховуючи це, не допускається використовувати як виправдання вчиненого порушення стосовно дитини те, що така дитина чи її законний представник, який діє від її імені, відмовилися від правових гарантій, які захищають права такої дитини в умовах збройного конфлікту.

Так, з 20.02.2014, всупереч вимогам пунктів 1, 2 Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05.12.1994, принципам Заключного акта Наради з безпеки і співробітництва в Європі і вимогам частини четвертої статті 2 Статуту ООН і декларацій Генеральної Асамблеї ООН від 09.12.1981 № 36/103, від 16.12.1970 № 2734(XXV), від 21.12.1965 № 2131 (XX), Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 14.12.1974 № 3314 (XXIX), статей 1, 2 Конституції України на територію України, а саме на територію Автономної Республіки Крим (далі – АР Крим), розпочато збройне вторгнення збройних сил Російської Федерації (далі – ЗС РФ), приховане твердженням керівників Російської Федерації (далі – РФ) про переміщення військових підрозділів у рамках звичайної ротації сил Чорноморського флоту, які у взаємодії з військовослужбовцями

Чорноморського флоту РФ та іншими підрозділами ЗС РФ здійснили блокування й захоплення адміністративних будівель і ключових об'єктів військової та цивільної інфраструктури України, забезпечили військову окупацію території АР Крим і м. Севастополя.

18.03.2014 РФ оголосила про офіційне включення Криму до її території та з того часу РФ продовжує здійснювати ефективний контроль над цією територією.

У березні та на початку квітня 2014 року, паралельно до подій у Криму, за безпосереднього керівництва та під контролем не встановлених на цей час представників влади та ЗС РФ, представники іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих РФ, взяли під контроль будівлі, в яких знаходилися органи місцевої влади та місцеві органи виконавчої влади України, військові об'єкти України в окремих районах Донецької та Луганської областей України. 07.04.2014 у м. Донецьку створено терористичну організацію «Донецька народна республіка» (далі – «ДНР»), а 27.04.2014 у м. Луганську – терористичну організацію «Луганська народна республіка» (далі – «ЛНР»), у складі яких утворені незаконні збройні формування (далі – НЗФ), які функціонують і по теперішній час. Організовані збройні групи «ДНР» і «ЛНР» з моменту утворення перебували під відповідальним командуванням, яке своєю чергою контролювалося і координувалося РФ.

Президент РФ 22.02.2022 направив до Ради Федерації звернення про використання збройних сил за межами РФ, яке було задоволено.

Президентом РФ 24.02.2022 оголошено початок так званої «спеціальної військової операції», метою якої є «денацифікація» та «демлітаризація» України. Після цього, близько четвертої години ранку, ЗС РФ та інші збройні формування РФ здійснили ракетно-артилерійські удари, бомбардування авіацією по всій території України, а також розпочали широкомасштабне військове вторгнення на територію України, увійшовши з боку РФ, Білорусі та тимчасово окупованої території АР Крим. З того часу Україна здійснює збройну відсіч вздовж всієї лінії фронту.

Цього ж дня, Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 в Україні з 05 години 30 хвилин 24.02.2022 введено воєнний стан строком на 30 днів. Зазначений Указ затверджений прийнятим Верховною Радою України Законом України від 24.02.2022 № 2102-ІХ. У подальшому дія воєнного стану на території України Указами Президента України, затвердженими законами України, неодноразово продовжувалась і діє по цей час.

Також цього дня ЗС РФ та інші військові формування РФ, порушуючи норми міжнародного гуманітарного права, вирушили з окупованої території АР Крим на материкову частину України, здійснили перетин адміністративного кордону України з тимчасово окупованим Кримським півостровом поза пунктами пропуску та, переслідуючи мету окупації українських населених пунктів, почали рух, зокрема, у напрямку Херсонської області.

У ході ведення агресивних воєнних дій з боку РФ проти України, що супроводжувались бойовими зіткненнями підрозділів ЗС РФ із підрозділами Сил оборони України, 01.03.2022 ЗС РФ було захоплено м. Херсон та встановлено фактичний контроль над ним.

З метою утвердження контролю над м. Херсоном, після його захоплення, ЗС РФ 03.03.2022 захоплено приміщення Херсонської обласної державної адміністрації (далі – Херсонська ОДА) за адресою: м. Херсон, пл. Свободи, 1.

У подальшому 25.04.2022 у приміщення Херсонської міської ради (далі – Херсонська МР) за адресою: м. Херсон, пр-т Ушакова, 37, увійшли озброєні військовослужбовці РФ, які попередили керівництво та працівників Херсонської міської ради, що управління місцевою адміністрацією переходить під керівництво РФ.

Згідно зі статтями 1 та 2 Конституції України Україна є суверенною і незалежною державою. Суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою.

Перебування на території України підрозділів збройних сил інших держав з порушенням процедури, визначеної Конституцією та законами України, Гаазькими конвенціями 1907 року, Конвенцією (IV) про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949, а також всупереч Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї 1994 року, Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і РФ 1997 року та іншими міжнародно-правовими актами є окупацією частини території суверенної держави Україна та міжнародним протиправним діянням з усіма наслідками, передбаченими міжнародним правом.

Разом із цим 09.03.2022 під час зустрічі Уповноваженого президента РФ з прав дитини М. Львової-Белової та президента РФ було вирішено, що необхідно знайти спосіб влаштування українських дітей-сиріт з так званих «ДНР» та «ЛНР». Так, з метою знищення української ідентичності та подальшого їх усиновлення росіянами Уповноважений Президента РФ з прав дитини М. Львова-Белова ініціювала внесення змін до Указів Президента РФ від 24.04.2019 № 183 «Про визначення в гуманітарних цілях категорій осіб, що мають право звернутися із заявами для отримання громадянства РФ у спрощеному порядку» та від 29.04.2019 № 187 «Про окремі категорії іноземних громадян і осіб без громадянства, що мають право звернутися із заявами для отримання громадянства РФ у спрощеному порядку».

30.05.2022 Указом президента РФ № 330 внесені зміни до цих двох Указів та спрощено процедуру отримання російського громадянства українськими дітьми, зокрема дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, з Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей.

У вересні 2022 року в окупованих районах Донецької, Херсонської, Луганської та Запорізької областей російська влада, в порушення статей 72 та 73 Конституції України та статей 42-43 додатка до IV Конвенції про закони і звичаї війни на суходолі від 18.10.1907, яка набрала чинності для України 24.08.1991, яка передбачає, що держава-окупант повинна поважати закони, що діють на території, яку вона окупує, провела незаконні референдуми про їхнє приєднання до РФ.

Президент РФ 30.09.2022 і де-факто окупаційна влада чотирьох областей підписали так звані «договори» про їхнє так зване приєднання до РФ.

У жовтні 2022 року, коли Донецька, Луганська, Харківська та Запорізька області були незаконно приєднані до РФ, особам, які проживають на території цих областей, було надано російське громадянство. Президент РФ 26.11.2022 ухвалив Указ № 951, в якому, зокрема, визначено порядок поводження із заявою про визнання дитини віком до 14 років громадянином РФ, а також порядок виходу з громадянства України.

Остання процедура додатково врегульована та спрощена Федеральним законом «Про особливості правового становища громадян Російської Федерації, які мають громадянство України», ухваленим 18.03.2023.

Відповідно до пункту 2 статті 1 цього закону вихід із громадянства України дітей віком до 14 років здійснюється на підставі заяви їхніх батьків або інших законних представників, у тому числі представників установ, до яких вони поміщені, без можливості їх впливу на цю процедуру.

Таким чином, діти, особливо у віці до 14 років, практично не мають права голосу в такому процесі, що впливає на збереження індивідуальності та ідентичності таких дітей.

Зважаючи на ці факти та норми міжнародного гуманітарного права, на території України триває міжнародний збройний конфлікт.

Разом із тим, як зазначалося вище, міжнародне гуманітарне право забороняє евакуацію дітей стороною збройного конфлікту, за винятком тимчасової евакуації, коли цього вимагають вагомі причини, пов'язані зі станом здоров'ям або лікуванням дітей або, якщо вони не перебувають на окупованій території, з їхньою безпекою. Для цього має бути надано письмову згоду батьків або опікунів (стаття 78 Протоколу).

Так, на момент окупації російськими військами м. Херсону функціонувало Комунальне некомерційне підприємство «Херсонський обласний Будинок дитини» Херсонської обласної ради (далі – КНП «Херсонський обласний Будинок дитини» ХОР; ідентифікаційний код: 01334387; місцезнаходження: 73008, м. Херсон, вул. Ілюші Кулика, буд. 149-а), яке є закладом охорони здоров'я – комунальним унітарним некомерційним підприємством, що надає послуги вторинної медичної допомоги, паліативної, реабілітаційної та первинної медичної допомоги дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, дітям, які перебувають у складних життєвих обставинах, тимчасово влаштованих батьками або законними представниками, а саме: здоровим дітям (I – II група здоров'я), дітям з вадами фізичного та розумового розвитку (III – V груп здоров'я), дітям з інвалідністю віком від народження до 4 років 11 місяців 29 днів, а також дітям з фізичними вадами розвитку та/або ураженнями нервової системи з порушенням або без порушення психіки, тубінфікованим та ВІЛ-інфікованим дітям; та здійснює їх медико-соціальний захист.

Діти, які на момент окупації м. Херсону утримувались у КНП «Херсонський обласний Будинок дитини» ХОР, відносяться до захищених осіб та користуються особливою повагою, оскільки є громадянами України, перебували на тимчасово окупованій території м. Херсону та знаходилися під контролем РФ.

Також діти, які перебувають у КНП «Херсонський обласний Будинок дитини» ХОР, знаходяться на амбулаторному чи стаціонарному лікуванні, потребують медико-соціального супроводу у вигляді відповідних умов догляду,

харчування, спостереження динаміки зміну стану здоров'я та необхідності проведення реабілітаційних заходів.

Відповідно для покладених функцій та забезпечення належних умов перебування дітей КНП «Херсонський обласний Будинок дитини» ХОР має лікарський, педагогічний та обслуговуючий персонал, а також відповідні приміщення, устаткування, матеріальні засоби (ліки, засоби гігієни та інше).

Станом на 24.02.2023 керівництво КНП «Херсонський обласний Будинок дитини» ХОР фактично здійснювала виконувач обов'язків директора закладу Корнієнко Олена Павлівна.

У зв'язку з ситуацією, що склалася у регіоні, 25.02.2022 керівництво закладу надало згоду на переміщення дітей до приміщень релігійної громади євангельських християн-баптистів «ЦЕРКВА ГОЛГОФА», яка розташована за адресою: м. Херсон, вул. Кедровського, 7 (далі – Церква). Таке рішення було зумовлене тим, що будівля Церкви знаходиться на іншому боці міста Херсону, має укріплене напівпідвальне приміщення, яке можливо використати як укриття, можливість погрупного розміщення дітей, надійну систему опалення, налагоджену санітарну систему та кухню з можливістю забезпечити дітям харчування відповідно до медичних показань. Крім того, умови Церкви передбачали можливість працівникам КНП «Херсонський обласний Будинок дитини» ХОР перебувати з підопічними протягом кількох днів, оскільки внаслідок бойових дій неможливо було вільно пересуватися містом, а отже перебувати позмінно щодоби.

Того ж дня із залученням сил та засобів, які надав пастор Церкви, 58 дітей та персонал КНП «Херсонський обласний будинок дитини» ХОР було перевезено до вищезазначеного приміщення Церкви, де діти та персонал будинку дитини перебували до кінця квітня 2022 року (точний час досудовим розслідуванням не встановлено).

За час перебування керівництвом та працівниками КНП «Херсонський обласний будинок дитини» ХОР обговорювалися пропозиції щодо перевезення дітей, які утримувались в закладі, на підконтрольну Україні територію, у зв'язку з чим розпочали пошук можливих шляхів евакуації та осіб, які могли б у цьому посприяти.

У другій половині квітня 2022 року, більш точну дату та час досудовим розслідуванням не встановлено, до приміщення Церкви, де на той час перебувало 58 дітей із дитячого будинку КНП «Херсонський обласний будинок дитини» ХОР, у супроводі двох озброєних стрілецькою зброєю осіб, одягнутих в однострій ЗС РФ з відповідними позначками (триколон РФ, латинські літери «Z» та «V»), приїхав депутат Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації громадянин РФ Кастюкевич Ігор Юрійович, 06.12.1976 року народження, та повідомив, що він є відповідальним за соціальне забезпечення населення Херсонщини, а також дітей у тимчасово окупованому АР Крим, та запропонував директору цього дитячого будинку Корнієнко О.П. перемістити дітей до тимчасово окупованого РФ, АР Крим, на що отримав відмову. Після отримання відмови він під примусом та психологічним тиском наказав повернути всіх дітей до приміщення будинку дитини.

Через страх застосування насильства та примусове середовище 21.04.2022 працівники закладу з приміщення Церкви до приміщення КНП «Херсонський обласний будинок дитини» ХОР, що за адресою: м. Херсон, вул. Ілюші Кулика, 149а, повернули 58 дітей.

У подальшому наприкінці квітня – в травні 2022 року, 10 із 58 дітей було повернуто батькам або близьким родичам. Про цей факт стало відомо представникам окупаційної влади, зокрема, Костюкевичу І.Ю., і він заборонив повертати вихованців цього будинку.

Водночас окупаційною владою на тимчасово окупованій території Херсонської області протягом березня – жовтня 2022 року створено систему незаконних органів державної влади, в тому числі установ системи охорони здоров'я.

Не пізніше 18.05.2022, точний час та дату досудовим розслідуванням не встановлено, начальником незаконно створеного окупаційною владою «Департаменту здравоохранения Херсонской области Военно-гражданской администрации Херсонской области» призначено громадянина України **Ільмієва Вадима Вікторовича**.

У подальшому на початку червня 2022 року, але не пізніше 04.06.2022, точну дату досудовим розслідуванням на цей час не встановлено, окупаційною владою РФ у тимчасово окупованому місті Херсоні, у порушення Конституції та законів України, а також норм міжнародного гуманітарного права, у незаконний спосіб на базі КНП «Херсонський обласний Будинок дитини» ХОР створено за російським законодавством «Государственное бюджетное учреждение здравоохранения «Херсонский областной дом ребенка»» (далі рос. мовою – сокращенное наименование: «ГБУЗ «Херсонский областной дом ребенка»»; основной государственный регистрационный номер: 1229500007285; юридический адрес: 273003, г. Херсон, ул. Илюши Кулика, д. 149а).

04.06.2022 через відмову Корнієнко О.П. виконувати вказівки окупаційної влади, виконувачем обов'язків головного лікаря цього закладу призначено громадянку України **Завальську Тетяну Василівну**, 22.11.1953 року народження, яка до цього перебувала на посаді чергового лікаря-педіатра у КНП «Херсонський обласний Будинок дитини» ХОР.

Таким чином, КНП «Херсонський обласний Будинок дитини» ХОР фактично перейшов під ефективний контроль окупаційних органів влади із новою назвою «ГБУЗ «Херсонский областной дом ребенка», після чого, починаючи з червня 2022 року, тобто з моменту створення, у ньому утримувались діти, які раніше перебували у КНП «Херсонський обласний Будинок дитини» ХОР.

Станом на 04.06.2022 на території вказаного закладу перебувало 48 дітей, а саме:

підклування);

(позбавлений батьківського

(тимчасове утримання);

(тимчасове утримання);

(позбавлений батьківського підклування);

(без статусу);

(без статусу);

(позбавлений батьківського підклування);

(без статусу);
 (без статусу);
 (без статусу);
 батьківського піклування);
 (позбавлений батьківського піклування);
 (без статусу);
 (тимчасове утримання);
 (без статусу);
 (без статусу);
 (позбавлений батьківського піклування);
 (без статусу);
 (без статусу);
 (без статусу);
 статусу);
 піклування);
 батьківського піклування);
 (позбавлена батьківського піклування);
 (тимчасове утримання);
 (тимчасове утримання);
 (без статусу);
 (позбавлена батьківського піклування);
 (позбавлений батьківського піклування);
 (позбавлений батьківського піклування);
 (позбавлений батьківського піклування);
 (без статусу);
 (тимчасове утримання);
 (без статусу);
 (позбавлений батьківського піклування);
 (позбавлений батьківського піклування);
 (позбавлена батьківського піклування);
 (позбавлений батьківського піклування);
 (тимчасове утримання);
 (акт про знайдену дитину);
 (акт про знайдену дитину);
 (тимчасове утримання);
 (тимчасове утримання);
 (без статусу);
 батьківського піклування);
 (тимчасове утримання);
 (позбавлена батьківського піклування).

Також встановлено, що у осіб, які входять до політичного та військового керівництва РФ, яких на теперішній час досудовим розслідуванням не встановлено, виник злочинний умисел на насильницьке переміщення українських дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та депортацію дітей до РФ.

До реалізації вказаного злочинного умислу не встановлені досудовим розслідуванням особи, які входять до політичного та військового керівництва РФ, залучили депутата Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації Кастюкевича І.Ю., поклавши на нього функції щодо організації здійснення насильницького переміщення дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та депортації дітей, наділивши його повноваженнями здійснення комунікації з відповідними керівниками окупаційних органів влади та установ, а також здійснення контролю за особами, яким останні надавали вказівки щодо забезпечення самого процесу насильницького переміщення дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та їх подальшої депортації до РФ.

Крім того, до реалізації вказаного злочинного умислу не встановлені досудовим розслідуванням особи, які входять до політичного та військового керівництва РФ, після отримання ефективного контролю над Херсонщиною, російська окупаційна влада залучає Сальдо Володимира Васильовича, якого 26.04.2022 призначено головою незаконно створеної окупаційною владою «Военно-гражданской администрации Херсонской области». Відповідно до наділених повноважень він здійснює комунікації з відповідними керівниками окупаційних органів влади та установ, а також контроль за особами, на яких покладено повноваження щодо самого процесу насильницького переміщення дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та їх подальшої депортації до РФ.

У подальшому до реалізації вказаного злочинного умислу з насильницького переміщення дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та їх подальшої депортації до РФ не встановлена на цей час окупаційна влада залучає Ільмієва В.В., який став начальником незаконно створеної окупаційною владою «Департамента здравоохранения Херсонской области Военно-гражданской администрации Херсонской области». Відповідно до наділених повноважень Ільмієв В.В. відповідальний за організацію здійснення насильницького переміщення дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та їх депортацію до РФ, організацію підготовки та видачі відповідних документів в ході здійснення процесу насильницького переміщення дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та депортації дітей до РФ.

У свою чергу, Ільмієв В.В., діючи умисно, з метою реалізації спільного злочинного умислу, спрямованого на насильницьке переміщення дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та депортацію дітей до РФ, залучив керівника установи охорони здоров'я на окупованій території м. Херсона – так звану «и.о. главного врача ГБУЗ «Херсонский областной дом ребенка» Завальську Т.В., на яку було покладено функції безпосередньої організації підготовки дітей до передачі особам, які будуть супроводжувати дітей у ході їх переміщення між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та депортацію дітей до РФ, організації підготовки та видачі відповідних документів в ході здійснення процесу насильницького переміщення дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та депортації дітей з окупованих територій України до РФ, керування діями персоналу незаконно

створеного «ГБУЗ «Херсонский областной дом ребенка» при передачі дітей особам, які будуть їх супроводжувати при їх насильницькому переміщенні між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та депортації з окупованих територій України до Російської Федерації.

Завальська Т.В., будучи залученою до вказаної протиправної діяльності, реалізуючи вказаний вище злочинний умисел, діючи за вказівкою осіб, які входять до політичного та військового керівництва РФ, на виконання попередньо розробленого плану щодо насильницького переміщення дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та депортації дітей з тимчасово окупованої території України до РФ, спільно з Кастюкевичем І.В. та Ільміцевим В.В., перебуваючи у м. Херсоні, достовірно знаючи, що територія м. Херсона окупована РФ, протягом серпня-вересня 2022 року організувала підбір двох дітей, а саме:

та
які утримувались у незаконно створеному «ГБУЗ «Херсонский областной дом ребенка», з метою їх подальшої депортації до м. Москви, РФ.

Реалізуючи вказаний вище злочинний умисел, діючи на виконання попередньо розробленого плану, з метою забезпечення безперешкодного насильницького переміщення дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та їх депортації до РФ, у невстановлений час і за невстановлених обставин Завальська Т.В., підписала документи від 02.09.2022 за № 469 та № 470, відповідно до яких малолітні діти

(тимчасове утримання) та

(позбавлена батьківського піклування), направляються для проходження додаткового обстеження до «ФГБУ Российская детская клиническая больница Министерства здравоохранения и социального развития РФ» за адресою: м. Москва, Ленінський проспект, буд. 117, к. 1.

Тоді ж, продовжуючи реалізацію вказаного вище злочинного умислу, з метою забезпечення безперешкодної депортації цих дітей із тимчасово окупованої території України до Російської Федерації, діючи умисно, у невстановлений час і за невстановлених обставин Завальська Т.В., підписала документ № 468 від 02.09.2022, відповідно до якого супроводжуючою вказаних двох дітей до м. Москва, РФ, є громадянка РФ Лантратова Яна Валеріївна, 14.12.1988 р.н., яка також є депутатом Державної Думи Федеральних Зборів РФ.

Продовжуючи реалізацію вказаного злочинного умислу, з метою забезпечення безперешкодної депортації цих двох малолітніх дітей з тимчасово окупованої території України до Російської Федерації, діючи умисно, у невстановлений час і за невстановлених обставин Завальська Т.В. підписала документ без номеру і дати, відповідно до якого супроводжуючою

та до м. Москва також є Варламова Інна Геннадіївна, 01.01.1968 р.н.

Усі вищевказані документи також підписані так званим «начальником Департамента здравоохранения Херсонской области Военно-гражданской администрации Херсонской области» Ільмієвим В.В. та засвідчені відтиском круглої печатки вказаного незаконно створеного органу.

Далі на виконання попередньо розробленого плану Ільм'єв В.В., перебуваючи у м. Херсоні, точного часу досудовим розслідуванням наразі не встановлено, з метою доведення злочинного задуму до кінця, доручив так званій «и.о. головного врача ГБУЗ «Херсонский областной дом ребенка» Завальській Т.В. надати особові справи і медичну документацію і що Завальською Т.В. було виконано.

Цього ж дня близько 10 години 20 хвилин невстановлені особи чоловічої статі прибули на територію незаконно створеного «ГБУЗ «Херсонский областной дом ребенка» у м. Херсон, звідки на автомобілі білого кольору насильно депортували до РФ двох дітей, які є громадянами України, – (тимчасове утримання), та (позбавлена батьківського піклування), а також медичну документацію і особові справи щодо них.

Також досудовим розслідуванням встановлено, що та за станом здоров'я не потребували додаткового обстеження та лікування, зокрема за межами м. Херсону, а отже не було об'єктивних причин для їх депортації до м. Москви.

Депортація зазначених вище дітей не відповідає вимогам, встановленим міжнародним гуманітарним правом, оскільки не була виправдана міркуваннями безпеки або станом здоров'я. Окрім того, відсутні підстави, які б вказували на те, що переміщення дітей на територію, підконтрольну Україні, було неможливе. Російська влада не намагалася встановити контакт з українською владою з цього приводу.

Незважаючи на те, що такий захід мав бути тимчасовим, повернення дітей до їх місця постійного перебування у м. Херсоні наразі не здійснено.

Надалі Завальська Т.В., будучи залученою до вказаної протиправної діяльності, реалізуючи вказаний вище злочинний умисел, на виконання попередньо розробленого плану щодо насильницького переміщення дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, та депортації дітей з тимчасово окупованої території України до РФ, спільно з Кастюкевичем І.Ю. та Ільм'євим В.В., перебуваючи у м. Херсоні, протягом жовтня 2022 року, організувала переміщення та перемістила дітей з незаконно створеного «ГБУЗ «Херсонский областной дом ребенка» до адміністративної межі тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим.

Так, у жовтні 2022 року, точну дату досудовим розслідуванням на цей час не встановлено, Ільм'єв В.В., діючи відповідно до попередньо розробленого плану, перебуваючи у м. Херсоні, за невстановлених обставин організував автомобілі екстреної медичної допомоги разом із відповідним медичним персоналом незаконно створеного «ГБУЗ «Областной территориальный центр экстренной медицинской помощи и медицины катастроф» з метою перевезення 11 малолітніх дітей, які мали коронавірусну інфекцію, з незаконно створеного «ГБУЗ «Херсонский областной дом ребенка» до адміністративної межі тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим.

(без статусу);
 (позбавлена батьківського піклування);
 (позбавлена батьківського піклування);
 (позбавлена батьківського піклування);
 (тимчасове утримання);
 (тимчасове утримання);
 (без статусу);
 (позбавлена батьківського піклування);
 (позбавлений батьківського
 піклування); (позбавлений
 батьківського піклування);
 (позбавлений батьківського піклування);
 (без статусу);
 (тимчасове утримання); (без
 статусу); (позбавлена батьківського
 піклування); (позбавлена
 батьківського піклування);
 (позбавлена батьківського піклування);
 (позбавлений батьківського піклування);
 (тимчасове утримання
 (акт про знайдену дитину);
 (акт про знайдену дитину);
 (тимчасове утримання);
 (тимчасове утримання); (без
 статусу); (позбавлена
 батьківського піклування).

У подальшому профілі деяких дітей з'явилися на сайті уряду Московської області з питань усиновлення на usynovite.mosreg.ru.

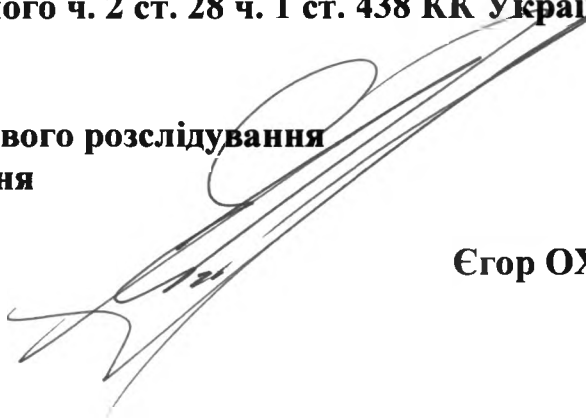
Водночас, переміщення 46 дітей не відповідало вимогам, установленим міжнародним гуманітарним правом, оскільки не було виправдане міркуваннями безпеки або станом здоров'я. Окрім того, відсутні підстави, які б вказували на те, що переміщення дітей на територію, підконтрольну уряду України, було неможливе. Російська влада не намагалася встановити контакт із родичами, опікуном дітей або з українською владою. Незважаючи на те, що переміщення мало бути тимчасовим, возз'єднання сімей із дітьми та повернення до місця їх постійного перебування наразі не здійснено.

Таким чином, Завальська Т.В., будучи так званим «и.о. головного врача ГБУЗ «Херсонский областной дом ребенка», тобто представником влади окупаційної адміністрації держави-агресора – Російської Федерації, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно небезпечні наслідки та бажаючи їх настання, усвідомлюючи, що територія міста Херсону не зазнає вогневого ураження з боки Збройних Сил України в ході їх бойових зіткнень з окупаційними військами держави-агресора, а перебування вказаних вище дітей на території міста Херсона не становить загрози для їх життя та здоров'я, діючи в порушення статті 49 Конвенції, статті 78 Протоколу, на початку вересня 2022 року та 21 жовтня 2022 року, діючи за попередньою змовою із Кастюкевичем

Ігорем Юрійовичем, Ільмієвим Вадимом Вікторовичем, а також іншими не встановленими досудовим розслідуванням особами, які входять до політичного та військового керівництва РФ, організувала переміщення та здійснила незаконне переміщення з незаконно створеного «ГБУЗ «Херсонский областной дом ребенка» через тимчасово окуповані території України та подальшу депортацію 2 дітей, яких було доставлено на територію РФ, а також насильницьке переміщення 46 дітей між територіями України, які тимчасово окуповані РФ, яких у подальшому доставлено на тимчасово окуповану територію Кримського півострова.

Зважаючи на викладене, Завальська Т.В. підозрюється у вчиненні інших порушеннях законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, що виразилось у порушенні вимог ст. 49 Конвенції (IV) про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949, якою забороняється, незалежно від мотивів, здійснювати примусове індивідуальне чи масове переселення або депортацію осіб, що перебувають під захистом, з окупованої території на територію окупаційної держави або на територію будь-якої іншої держави, незалежно від того, окупована вона чи ні, вчинених за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 438 КК України.

**Старший слідчий в ОВС
1 відділу 3 управління досудового розслідування
Головного слідчого управління
Служби безпеки України
майор юстиції**

Ігор ОХРИМЕНКО

ПОГОДЖЕНО

**Старший групи прокурорів у кримінальному
провадженні № 4202200000000000383 –
начальник відділу процесуального керівництва
досудовим розслідуванням та підтримання
публічного обвинувачення
Департаменту захисту інтересів дітей
та протидії домашньому насильству
Офісу Генерального прокурора
«30» червня 2023 року**

Яніна ТЕРТИЧНА

Одночасно, у відповідності до вимог ст. ст. 42, 277 КПК України роз'яснено, що підозрюваний має право:

1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;

2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені КПК України, а також отримати їх роз'яснення;

3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених КПК України та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;

4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри, в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 КПК України;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 КПК України, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 КПК України;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому КПК України;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра не підтвердилася;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний має також інші процесуальні права передбачені КПК України.

Підозрюваному вручається пам'ятка про його процесуальні права та обов'язки одночасно з їх повідомленням, особою, яка здійснює таке повідомлення.

Підозрюваний _____ / _____ /

« ___ » год. « ___ » хв. « ___ » _____ 2023 року

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру вручено, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

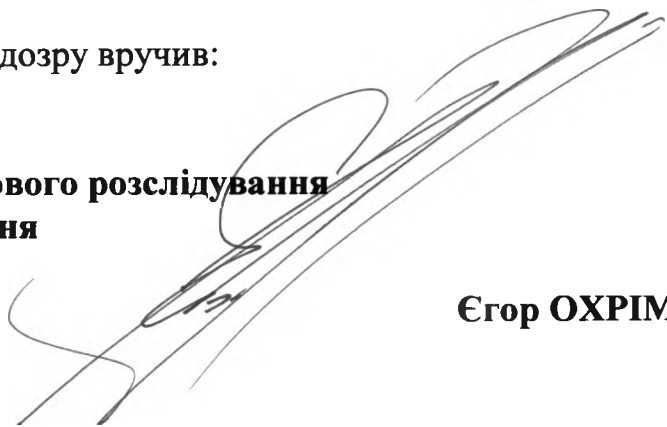
Підозрюваний _____ / _____ /

« ___ » год. « ___ » хв. « ___ » _____ 2023 року

Захисник: _____ / _____ /

Письмове повідомлення про підозру вручив:

**Старший слідчий в ОВС
1 відділу 3 управління досудового розслідування
Головного слідчого управління
Служби безпеки України
майор юстиції**

Єгор ОХРИМЕНКО